

væksefasen i jorden, dvs. vandretention, vandpotentialer og vandbevægelse. Jordens luftfase diskuteres, ligesom jordens varmeformhold beskrives. Til sidst behandles planternes respons på jordfysiske parametre og begreber som erosion og erodibilitet. Der er til hvert afsnit knyttet en referenceliste, der giver de mere betydende værker inden for de behandlede emner.

Henrik B. Madsen

Man and environmental processes: A physical geography perspective. Ed. by K.J. Gregory, D.E. Walling. Folkestone 1979, XIV, 276 s., ill. 26 cm, hardback: £ 10.00, paperback: £ 6.00.

Denne bog er noget helt nyt inden for naturgeografien. Den omhandler de ændringer i de naturlige processers forløb, som skyldes menneskets indgreb. Det drejer sig både om ændringer i nedbørsforhold og i klimaet, om de ændringer, som havnebygning forårsager på kysternes massebalance og om de ændringer, som skovrydning og overgræsning har på det øverste jordlag og på flodernes såvel eroderende som aflejrende virksomhed. Også de specielle forhold i arktiske og subarktiske egne med grundis og stærk frost om vinteren behandles i denne bog, som må være af betydelig interesse for ingeniører og andre, der beskæftiger sig med miljøproblemer.

Kaj Hansen

G.R.P. Lawrence: Cartographic Methods. Methuen & Co. London, 2. ed. 1979. X + 153 s., ill., 24 cm, £ 3.95.

Denne lille bog er en udsigt over mange forskellige metoder til fremstilling af såvel topografiske som tematiske kort. Den er overskuelig, har mange gode eksempler og illustrationer og giver en udmærket, elementær indføring i det omfat-

tende emne. Men som "Kogebog" i en specifik forbindelse er den forelementær og kortfattet.

Henning Mørch

R.V. Tooley: Tooley's Dictionary of Mapmakers. A.R. Liss/Meridian Publishing Co., New York/Amsterdam 1979. XII + 684 s., ill., indb., 26 cm, pris uoplyst.

Det er et leksikon over henvend tusinde kortmagere af enhver art - kartografer, kobberstikkere, trykkere, udgivere etc. - fra kartografiens første spæde forsøg op til år 1900. I meget kort form nævnes deres virketid, hovedværker, pseudonymer o.l. En bog af interesse for kortbiblioteker og antikvarer og andre med interesse i historisk kartografi.

Henning Mørch

T. B. Jansen, J. Koefoed, J. Mølvang & Th. Therborg Nielsen (eds.): 80-erne. Festskrift i anledning af Thorkil Kristensens 80-års dag. Teknisk Forlag, Kh. 1979. 373 s., 22x15,5 cm.

Bogen indeholder 28 bidrag delt i 4 grupper: Økonomi og vækst, Holdningsændringer og tilpasningskrav, Produktion, eksport og global udvikling samt Fremtidsforskning - grundlag og metoder. Sammenholdt giver bidragene et interessant indblik i, hvad dansk fremtidsforskning drejer sig om. Det er en smuk måde at hædre fødselaren på: at vise hans spændvidde via den indflydelse, han har haft helt ud i fremtiden.

Sofus Christiansen

A.K. Biswas & M.R. Biswas (eds.): Food, Climate, and Man. Wiley & Sons, New York 1979, 285 s., ill., 24 cm, £ 16.75 netto. Firmaet Biswas and Associates, der

bl.a. rådgiver FN i ressource- og miljøspørgsmål, har samlet bidrag fra ni forfattere (inkl. familien Biswas) til en tankeprovokerende oversigt over problemerne ved fødevareproduktion, specielt i relation til klima. Resultatet er blevet en udmærket, dog lidt dyr bog. I betragtning af, at bogens hovedsigte er at påpege, at verden nu må skynde sig at betænke sit valg af teknologi til løsning af sultproblemet, er det måske urimeligt at fremhæve enkeltbidrag. Især forekommer dog Norse's (om bl.a. udviklingsstrategi for landbrug) og Pimental's og M. Biswas' to bidrag (om energiforbrug i fødevarefremstilling) at være interessante. For en bog, der stræber efter at fremstille emnerne for en bredere kreds, er kvaliteten yderst ros-værdig.

Sofus Christiansen

Vilho Harle (ed.): The Political Economy of Food. Saxon House, Farnborough 1978. 438 s. (mimeograferet), 22,5x16 cm, \$25.

Bogen er en samling af bidrag givet ved et seminar holdt i Tampere 1976. 'Fødens politiske økonomi' behandlede i emnekredse spændende fra 'international produktion og handel', 'føde som politisk våben', 'international agribusiness, afhængighed og selvberoenhed' og 'landbrugsudvikling med dens internationale og sociale følger'. Emnerne er meget vigtige, og bogen indeholder interessante debatindlæg til belysning, især for de, der i forvejen har noget kendskab til emnekredsen.

Sofus Christiansen

Don F. Hadwiger & William P. Browne: The New Politics of Food. Lexington Books, Massachusetts 1978. 267 s., 23x16 cm, \$25.

Denne bog er en samling af US ame-

rikanske symposiebidrag omkring hovedemnet 'den ny amerikanske fødevarepolitik'. Behandlingen er ret stærkt knyttet til landbrugets politiske institutioner. Der gives et mangfoldigt og - forekommer det kompetent billede af problemerne omkring US amerikansk landbrugs-politik. En del amerikanske landbrugsforhold forstås bedre efter læsning af bogen, men det er i hvert fald for geografer ret specielt behandlet.

Sofus Christiansen

Paul Cloke: Key settlements in rural areas.

Methuen, London 1979. 259 s., 13x21 cm, £ 4.95.

Her foreligger nu et forskningsbidrag til de geografer, planlæggere og politikere, der beskæftiger sig med etableringen af servicecentre i rurale områder, hvad enten det drejer sig om områder under pres eller om perifere, tyndt befolkede distrikter, hvor store disse centre skal være under de og de forhold, og hvor omfattende et funktionssæt, de skal indeholde, og hvorvidt de også skal indeholde industrielle arbejdspladser. Bogen giver først et teoretisk oplæg, der kan forstås af enhver, og som bl.a. indeholder anvisning på beregning af et ruralitetsindex. Derefter går man i detaljer med en specialundersøgelse af to vidt forskellige grevskaber, Warwickshire, der er under pres fra det industrielle West-Midland, og Devonshire, der er et tyndt befolket og afsides liggende distrikt. Det drejer sig således om to vidt forskellige problemer og tilsvarende løsningsmodeller. Bogen forekommer at være et værdifuldt bidrag til stu-

Stephen Gale & Gunnar Olsson (edit.): Philosophy in Geography. Theory and Decision Library, Vol. 20. D. Reidel Publishing Company, Dordrecht, Boston, London 1979, 469 s., 16x23 cm, \$ 39.95.

Ikke mindre end 21 forfattere har bidraget med artikler til denne brogede samling. Man skal nemlig ikke lade sig lokke for meget af ordet filosofi i titlen eller modsat lade sig skræmme, for efter anmelderens opfattelse er selv filosofien i nogen grad trængt i baggrunden til fordel for den geografiske teori og dens udtryksformer i modeller og matematiske formler. Men på den anden side er det korrekt, at det er en omfattende indføring i de tanker og begreber, der i dag rører sig i socialgeografien, og som de kommer til udtryk inden for en række praktiske sider af den geografiske videnskab, fx i selve karakteren i og baggrunden for beslutningsprocessen i den private såvel som i den offentlige sektor. Af filosofien er der nok tilbage et par behandlinger af dialektikken og videnskabsideologien og den måde, vi meddeler os til hinanden på (og eventuelt misforstår hinanden). Af de mange spredte emner kan nævnes konstruktionen af en imput-model, en om teorien for den spatiale interaktion og en om landskabsopfattelsen og symbolikken i landskabet. Der er nok ingen navne nævnt i denne korte anmeldelse, men det er en fornem samling af geografer, der her giver udtryk for de tanker og for den forskning, der optager dem, og som de fordyber sig i.

Viggo Hansen

Reinhard Stewig (udg.): Probleme der Länderkunde.

Wege der Forschung, Band CCCXCI. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1979. 307 s., 13x20 cm.

Udgiveren har samlet 21 artikler om Länderkunde, spændende fra 1915

til 1978, således at 13 af disse er skrevet før 1969, da emnet Länderkunde blev aktualiseret ved et "studenteroprør" imod det ved Deutsche Geographentag i Kiel dette år. Artiklerne er tænkt som grundlag for og bidrag til diskussionen om, hvorvidt Länderkunde, der her betragtes som synonymt med Regionalgeographie, skal have sin fortsatte berettigelse som skolefag, idet det stadig stigende antal publikationer under denne betegnelse antyder en succes, eller om studenteroprøret skal have konsekvenser, til trods for at den forventede metodiske diskussion stort set udeblev i fagkredse. Länderkunde-metoden er blevet skældt ud for at være encyklopædisk, statisk, deskriptiv og meget andet, opfattelser, som udgiveren mener at kunne tilbagevise ved læsningen af de her aftrykte artikler af A. Hettner, Spethmann, Gradman o.a. Bidragene efter 1969 erkender fagets problemer og går ind i diskussionen med et mere eller mindre enigt krav om at bevare Länderkunde, men gøre emnet mere problemorienteret og lægge mere vægt på en kvalificering, kvantificering og en klassifikation af den store datamængde, der står til rådighed. En sådan løsningsmodel fremhæves af W. Storkebaum, mens andre henviser til studiet af økosystemer. Som eneste ikke-tysker er indkaldt J.H. Paterson, der skriver om problemer og fremskridt i det anglo-amerikanske rum, hvori han tilføjer en række aspekter, der viser den britiske opfattelse af regionalgeografien.

Viggo Hansen

Fridlev Skrubbeltrang: Det danske Landbosamfund 1500-1800.

Den danske historiske Forening, København 1978, 480 s., person- og fagregister, 18x25 cm, Kr. 92,-.

I 1940 kom Skrubbeltrangs disputats Husmand og Inderste, der behandlede det indtil da oftest over-